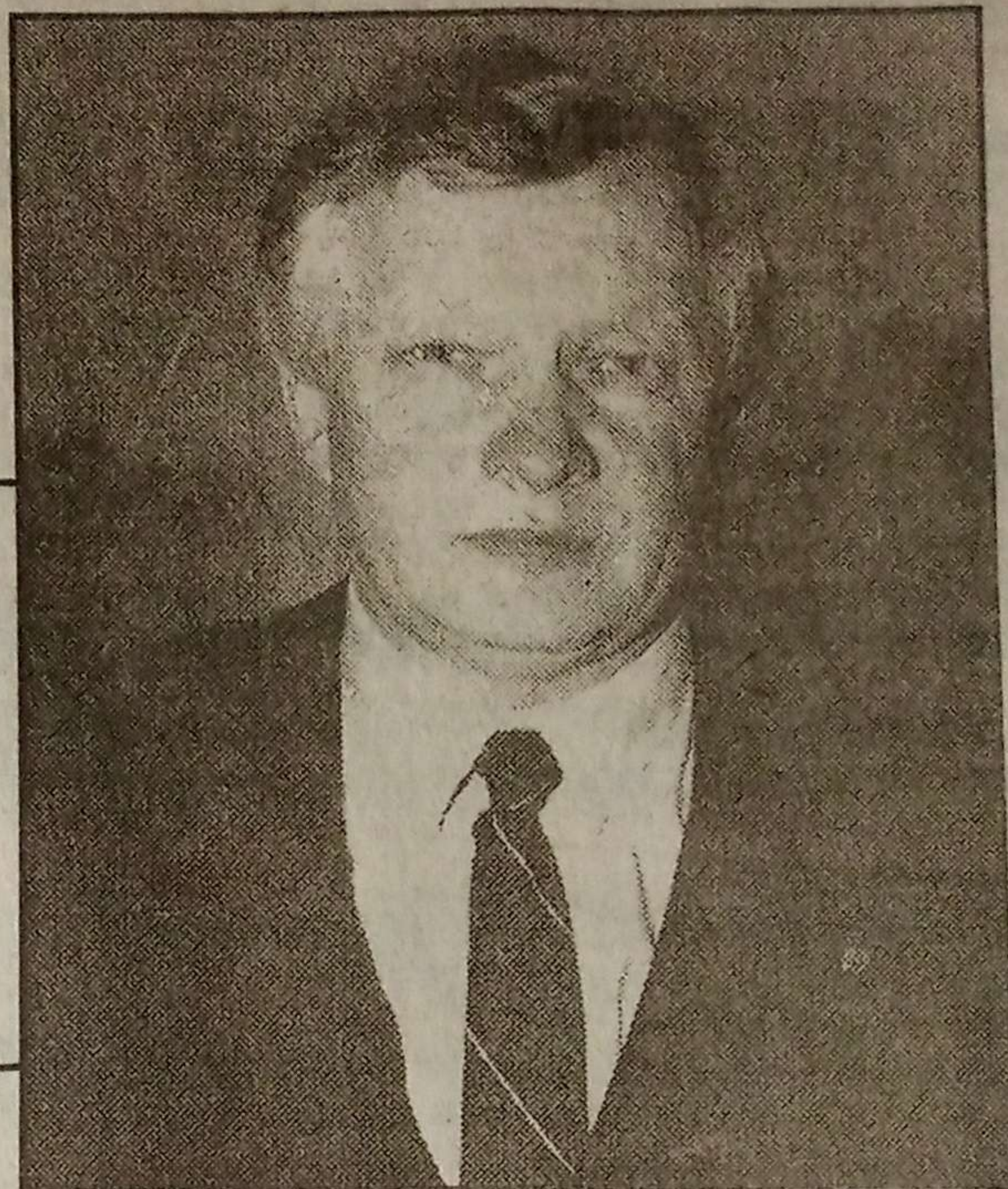

ЩОБ ДУХ СВЯТИЙ ЗІЙШОВ

Історик, який накопичує факти, систематизує їх і на цій підставі відтворює певний історичний період чи історичну постать, заслуговує всілякої поваги. Він може все своє життя присвятити цій справі. Але незрівнянно вищим в історичній науці є теоретичний аспект, без якого історична думка нудіє й зупиняється у своєму русі. І тут вкрай важливо, щоб не заізнитися й вловити цю неповторну мить — пора!

Чи є такі історики у Тернополі? Є! Насамперед це Олег Полянський, котрий намагається теоретично обґрунтувати найважливіші проблеми з історії України, яка неймовірно потерпіла від більшовицької "інтернаціональної" фальсифікації.

Олег Михайлович часто виступає з доповідями на наукових конференціях, симпозиумах та академіях, друкує статті, розвідки й книжки, в яких порушує ці проблеми. Так, Інститут національного відродження України видав його дослідження "Відродження української державності у 1917-1921 рр.", яке розійшлося в Україні та за кордоном.

Теоретичні погляди талановитого історика справляють значний вплив на становлення молодого, але обнадійливого історичного факультету Тернопільського педагогічного університету, де він працює доцентом кафедри історії України. Аби упевнитися в цьому, досить простудіювати його навчальну програму історії України, яка вийшла окремим виданням у 1994 році, чи методичний посібник "3 історії Тернопільщини".

На високому рівні написані під його керівництвом дипломні студентські роботи (деякі з них переросли у дисертації), а останнім часом Олег має аспірантів і готує кандидатів наук. Їх дисертації охоплюють дуже складні проблеми боротьби за незалежність України у 20-50 роках ХХ ст. Вони стосуються діяльності Української військової організації (УВО), ОУН та УПА. Тобто мова йде про рух, який ще дотепер у самостійній Україні не отримав офіційного державного визнання. Болюча двозначність. Проте, напевне, в умовах боротьби за істину викристалізовується певна наукова школа. Це стосується також інших періодів історії України.

Основа для теперішніх наукових зацікавлень була закладена молодим науковцем ще під час десятирічної праці в інституті українознавства НАН України у Львові, де у 1985 р. він захистив кандидатську дисертацію на тему "Селянське повстання 1846 р. в Галичині", у якій чимало уваги приділено революційному селянському рухові на Чортківщині.

Під час праці Олега у Львові відбулося наше заочне знайомство. У 1981 році за рекомендацією теперішнього директора Інституту українознавства та видатного історика Ярослава Ісаєвича Полянський написав рецензію на мою багатостраждальну книжечку про Бережани і надіслав її до газети. Відповідь була, по суті, образливою: рецензію ми, мовляв, не надрукуємо, бо в Тернополі є кому писати рецензії, і на цю книжечку їх вже написано кілька. До того ж це була неправда. Лише набагато пізніше Олександрові Астаф'єву (тепер він доцент Ніжинського педуніверситету) вдалося опублікувати одну-єдину, до того ж вкрай обскубану рецензію.

І хоч переїзд до Тернополя був майже вимушений, Олег Полянський не шкодує, що опинився в місті над Серетом, бо тут оста-

точно став на ноги, відчув смак до самостійної праці. Він був усюди, де вирувала українська національна революція кінця 80 — початку 90 років. Не випадково його багато разів обирали до крайової ради та до проводу Тернопільської крайової організації НРУ. Мріє про об'єднання рухівських та усіх національно-патріотичних сил.

Особливу популярність йому принесли щотижневі радіопередачі "Отчий світильник" і телепередачі "Історія вимір". Скільки любові до України, глибоких знань історика й політолога містять вони! Скільки вдячних слухачів вони виховали, викресали у їхніх серцях незгасимий патріотизм і віру у велике прийдешнє рідного народу!

Окрема сторінка діяльності Олега Полянського — його праця в редколегіях тернопільських газет. Особливо заслуговує на увагу робота над рухівським "Терновим полем", передусім під час видання перших номерів. Мені довелося брати участь у цій тоді цілком підпільній праці, зокрема, ночами у хаті редактора газети Левка Крупи у Великій Березовиці. Було важко. Олександрові, як і нам всім, доводилось писати по кілька заміток в один номер, редагувати й переглядати десятки чужих дописів. Зрештою, це було небезпечно. Ще існував червоний монстр. За газетою полювали. Не випадково Левко Крупа брав квиток в один бік, а їхав в інший, щоб щасливо добратися до Вільнюса, де тоді друкувалася газета. До речі, шлях до Литви виявив пан Олег. Щасливі то були години!

Наш ювіляр багато писав і пише для найрізноманітніших наукових збірників, журналів "Дніпро", "Дзвін", "Український історичний журнал". Така діяльність О.Полянського, звичайно, не могла залишитися непоміченою. Йому одному з перших присвоєно звання лауреата Всеукраїнської премії імені братів Лепких. Віримо, що найближчим часом отримає і звання заслуженого працівника освіти.

Вважати пана Олега ласкавцем долі ніяк не можна. На його шляху були постійні труднощі, стежило за ним недремне око безпеки. Але без труднощів він і сам не уявляє свого подальшого життя. Часом втомлюється, нервується... А потім переводить подих і йде далі, як писав поет, "натхненною ходою".

Турбується про видання цікавої публіцистичної праці лікаря з Луганщини Олександра Семенченка "Остання зупинка", пише до неї передмову, а потім влаштовує репрезентацію книги, яка нещодавно вийшла друком у Тернополі. У 1996 р. Інститут національного відродження, в якому пан Олег є завідувачем відділу історії, видав його "Історичні силуети" з портретами наших державотворців: Б.Хмельницького, Т.Шевчен-

ка, Я.Головацького, М.Грушевського, С.Петлюри, Я.Стецька, Р.Шухевича, В.Яніва, В.Кубійовича, М.Чубатого, І.Драча. А тепер готуємо разом з Олегом перше видання "Наукових записок ІНВУ". У цьому виданні беруть участь усі кращі науковці Тернополя — історики, археологи, мистецтвознавці, філологи, а також відомі дослідники з інших міст. Незабаром побачать світ "Нариси з історії української національно-визвольної боротьби ХХ ст". Олега Полянського, які, без сумніву, будуть поважним внеском в українську історичну науку.

Звідки ж така любов до свого народу, звідки працьовитість й інтелігентність? Насамперед, від батьків-педагогів. Мама — історик, батько — літератор. Істориком є і дружина Полянського пані Оксана. Прагне якимось віддячитись батькам, турбується про їхнє здоров'я, їздить до них, хоч до Сокаля неблизько. Душевну рівновагу знаходить у своїй дружині, у дітях Світозарі й Тарасові, зятеві й невістці, а особливо у внучці, маленькій Оксанці, та внукові Олексіку, які дуже люблять дідуся і готові щебетати йому безперервно.

А народився ювіляр 25 червня 1950 року в селі Волосянці на Львівщині, дитячі та юнацькі роки провів у с.Нестаничах. І те, що якраз у цьому селі були священиками Маркіян Шашкевич та Іван Вагилевич, сприймається як добрий знак. Певне, не випадково Олег досліджує їхню діяльність. Не пропав намарно рік праці завідувачем сільського будинку культури після закінчення Вузлівської середньої школи. У 1973 році закінчив історичний факультет Львівського університету, потім було кілька літ праці учителем історії Сокальської середньої школи №1. А далі вже знаємо, що було.

Тримаю в руках бібліографічний покажчик праць Олега Полянського, який щойно вийшов (275 позицій), і думаю: "Хай Бог благословить вас, український професоре, на подальшу працю. Іі чекає ваша натруджена земля, іі добрий народ, який обов'язково виборє собі високу долю".

На Зелені свята ми були разом з Олегом у катедральному соборі. Молилися щиро і радісно. А потім отець Мартин, який народився в Англії, освячував наші квіти й татарське зілля. Я спитав товариша: "За що ти найбільше сьогодні молився?". "За те, щоб Дух Святий зійшов на кожного українця", — почув у відповідь. О, дай-то, Боже!

Ігор ГЕРЕТА,
приятель Олега Полянського.